

Kerken, pleinen, oude plaatsen

Alte Kirche in Bönen

Voor het eerst schriftelijk vermeld werd de oude kerk in een schenkingsoorkonde van het jaar 1032, toen Pilgrim, de aartsbisschop van Keulen, meerdere kerken aan het klooster Deutz schonk. Daaronder was ook de aan de heilige Agatha von Catania gewijde kerk van "Boine". De toren ontstond waarschijnlijk in het midden van de 12e eeuw en is zo het oudste historisch gebouw van de gemeente. Het kerkship werd in 1846 ingewijd, nadat het vorige gebouw in 1836 wegens bouwvalligheid moest afgebroken worden. De binnenruimte van de kerk werd in 1904 opnieuw beschilderd.

[Kirchplatz | Bönen](#)

'Golddorf' Flierich in Bönen

Het stadsdeel Flierich in Bönen is een "Gouddorp" van de wedstrijd "Ons dorp moet mooier worden". De plaats, omgeven door weiden en velden, ligt prachtig rond de kerk, die voor het eerst in 1268 in de oorkonden werd vermeld. Tijdens de volgende eeuwen waren er wel enkele bouwkundige veranderingen, maar het kleine godshuis heeft zijn bijzondere uitstraling tot op de dag van vandaag bewaard. De laatste renovatie vond plaats in 1960/61. Bijzondere aandacht verdient de kansel uit het jaar 1750. Het godshuis ligt verscholen in een fantastisch ensemble van oude vakwerkhuisen. Hier beleeft men geschiedenis van dichtbij.

[Kirchplatz | Bönen](#)

Ev. Kirche in Bausenhagen

De heerlijk gelegen evangelische kerk in Bausenhagen, een vroegere wekerk uit groene zandsteen, heeft haar oorsprong in de 12e eeuw. De huidige sacristie werd in de gotiek aangebouwd. Ook in deze kleine dorpskerk bevinden zich schilderwerken, die men hier niet zou verwachten: bij de restauratie in 1956 werd in het koorgewelf een bezienswaardige romaanse Christusafbeelding uit de periode rond 1200 vrijgelegd. Interessant om te weten is, dat de katholieke en de evangelische kerkgemeente het godshuis tot 1875 gemeenschappelijk gebruikten. Een fundamentele binnen- en buitenrestauratie gebeurde tijdens de jaren 1997/98.

[Steinkuhle | Fröndenberg/Ruhr](#)

Stiftskirche Fröndenberg

De bouw van de kapittelkerk begon in het jaar 1230 – circa 30 jaar later was het kleine godshuis bijna voltooid. Maar enkel bijna, want zoals blijkt uit oude aflatoorkonden, wird ook nog in 1371 aan de definitieve voltooiing gewerkt. In het binnenste van de sobere kerk vertellen talrijke, rijk met wapens voorziene grafstenen regionale familiegeschiedenis. Meerdere graven von der Mark vonden hier hun laatste rustplaats. Bijzonder opvallend is het hoog graf voor de graaf Eberhard II (1277-1308) en zijn vrouw Irmgard von Berg.

Het pronkstuk van de kerk is zonder twijfel het gotische vleugelaltaar, dat ontstaan is rond 1400 en aanleiding gaf tot allerlei speculaties: een kunstenaar uit de school van de bekende Conrad von Soest zou dit gecreëerd hebben. Het altaar in de kapittelkerk is echter niet volledig, gedeeltes bevinden zich in het Westfälische Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte Münster evenals in het museum van Cleveland/Ohio. Weergegeven zijn scènes uit de kinderjaren van Jezus. Bijzonder boeiend is het middenbeeld: het toont Maria met het kind op haar arm.

[Kirchplatz | Fröndenberg/Ruhr](#)

Ev. Kirche in Holzwickede-Opherdicke

Pittoresk op de Haarstrang ligt de oude kerk van Opherdicke, een kleine romaanse, uit de 12e eeuw stammende basiliek. De toren is waarschijnlijk enkele decennia ouder dan het kerkschip en zou als weertoren kunnen gediend hebben. Het godshuis werd tijdens de jaren 1868-1870 aanzienlijk uitgebreid. Binnen is vooral de kansel uit de 17e eeuw bezienswaardig, evenals een Jakobsfiguur uit eikenhout (na 1400). Belangrijk voor de geschiedenis van de plaats is ook de grafbodemplaat uit de 18e eeuw, die aan de westkant van de binnenmuur is aangebracht. Ze documenteert circa 160 jaar kerkgeschiedenis in Holzwickede.

[Dorfstraße | Holzwickede | \[www.evk-opherdicke.de\]\(http://www.evk-opherdicke.de\)](#)

Margaretenkirche in Kamen-Methler

Vanuit kunsthistorisch opzicht behoort de Margaretenkerk in Methler tot de belangrijkste godshuizen van de streek. De laatromaanse hallenkerk werd in het midden van de 13e eeuw gebouwd – uit groene zandsteen. De massieve westtoren is nog van een voorgaand gebouw en is wel 100 jaar ouder dan de kerk. Reeds in 1851 werden de oorspronkelijke muur- en gewelffresco's weer ontdekt: groot was de verbazing, toen deze schilderwerken aan het daglicht kwamen, maar ook de schade door een daarop volgende onvakkundige restauratie. Pas 100 jaren later werden de decoratieve gewelfschilderwerken in hun oorspronkelijke toestand gezet, de originele toestand van de figuurschilderwerken kon echter niet meer gered worden en deze moesten door reproducties vervangen worden. Bijzonder bezienswaardig zijn de afbeeldingen van de tronende Christus en van de heilige Nikolaus von Myra, met Byzantijnse invloed.

[Lutherplatz | Kamen | \[www.margaretenkirche.de\]\(http://www.margaretenkirche.de\)](#)

Pauluskirche in Kamen

De imposante toren van de Pauluskerk werd gebouwd tijdens de eerste helft van de 12e eeuw – zoals vele kerken in het district Unna uit groene zandsteen. Het symbool van de stad – bekend ook door het kruispunt Kamen als snijpunt van de autosnelwegen A1 en A2 – is de torenhelm, die ongeveer 200 jaar later geplaatst werd. Hij is scheef, maar anders dan in Pisa was dit reeds bij de bouw zo gewild: de helm helt precies tegen de hoofdwindrichting naar het zuidwesten en is een van ver herkenbaar, opvallend "landmerk". Het huidige langschip is het intussen vierde gebouw van de kerk. Het ontstond in het midden van de 19e eeuw in classicistische bouwwijze.

[Kirchplatz | Kamen | \[www.schieferturm.de\]\(http://www.schieferturm.de\)](#)

Ev. Stadtkirche St. Georg in Lünen

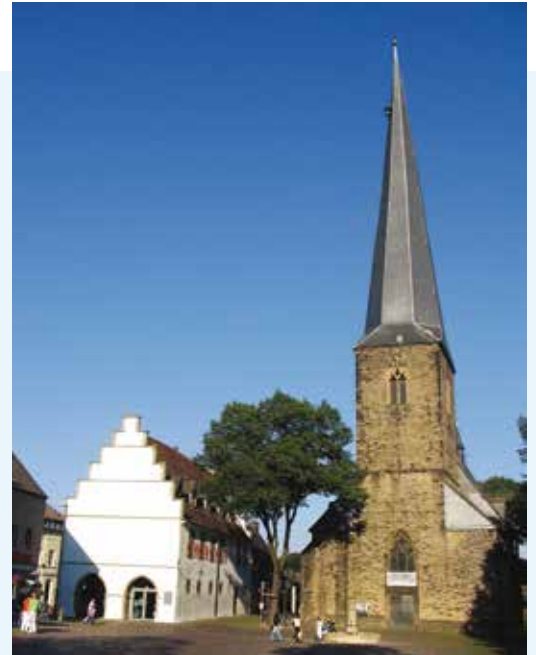
In 1336 werd op bevel van de graaf Adolf IV von der Mark de stad van de noord- naar de zuidoever van de Lippe en zo in het onmiddellijk heerschappijbereik van de graaf verplaatst. Een nieuwe stad had een nieuwe kerk nodig en zo werd tussen 1360 en 1366 een nieuw godshuis gebouwd – ter ere van de heilige Georg en de heilige Katharina. In 1512 brandde deze Westfaalse hallenkerk met zijn nagenoeg vierkante plattegrond af, negen jaar later straalde ze weer in volle glorie. Uit deze tijd bleven nog talrijke schilderwerken behouden. Tot de belangrijkste kunstwerken behoort het rond 1470 ontstane tafelaltaar, dat waarschijnlijk werd ontworpen door een kunstenaar uit de school van de “Meister von Liesborn”.

St. Georg-Kirchplatz | Lünen

Kirche St. Viktor in Schwerte

Niemand weet precies, wanneer de eerste St. Viktor-kerk gebouwd werd. Kunsthistorisch behoort ze tot de 14e eeuw: daarvan getuigen enkele muurschilderingen, in het bijzonder een indrukwekkende voorstelling van de kruisiging in het zuidelijke zijschip, die kort na 1300 zou zijn ontstaan. De huidige verschijningsvorm kreeg het godshuis in het jaar 1508, toen St. Viktor tot een gotische hallenkerk met een indrukwekkend sterrenwelf werd omgebouwd. Ook deze kerk heeft natuurlijk een heel bijzonder “highlight”: het zogenaamde “Gouden Altaar”, ontstaan in 1523, is een wonder van het houtsnijwerk en een adembenemend meesterwerk. Afgebeeld worden in de beeldervensters in totaal 15 christelijke thema’s en nog 72 geschilderde scènes op dubbele altaarvleugels – daaronder ook de legende van de heilige Viktor.

Brückstraße | Schwerte | www.evangelische-kirche-schwerte.de

Stiftskirche Cappenberg in Selm

Daar, waar vandaag de dag het kasteel Cappenberg uitnodigt voor opmerkelijke kunsttentoonstellingen, werd in het jaar 1122 een dubbel klooster van de norbertijnen gebouwd. De bronnen vermelden, dat de kapittelkerk in 1149 werd voltooid – een kruisvormig romaans godshuis met westwerk en nonnengalerij. Aan het einde van de 14e / begin van de 15e eeuw werd de kerk uitgebouwd tot een basiliek met drie schepen, zoals blijkt rekening houdend met delen van de oude kerk, want in 1971 kwamen resten van decoratieve schilderwerken uit de 12e eeuw aan het daglicht. Idyllisch gelegen biedt de kerk een echte verzameling van kunsthistorische kostbaarheden, die bijna allemaal uit de vroege 16e eeuw komen. Het pronkstuk is een 31 centimeter hoog, filigraan bewerkt en verguld portrethoofd, dat niemand minder dan keizer Friedrich “Barbarossa” authentiek moet afbeelden. Het unieke stuk, dat als geschenk van Barbarossa aan zijn Peter Otto von Cappenberg wordt aanzien, werd vervaardigd rond het jaar 1160.

Schlossplatz | Selm

Ev. Stadtkirche in Unna

Het onmiskenbare hoogtepunt van Unna is de laatgotische evangelische stadskerk, die gebouwd werd van 1322-1467. De torenhelm is niet zo oud: hij werd pas in 1863 geplaatst, nadat een bliksemslag de voorgaande torenhelm volledig verwoest had. De geschiedenis van het godshuis is nauw verbonden met de geschiedenis van de stad Unna: zo preekte hier de hervormer Philipp Nicolai (1591-1601 in Unna), die door zijn twee kerkliederen “Wie schön leuchtet der Morgenstern” en “Wachet auf, ruft uns die Stimme” ook ver buiten Westfalen bekend werd. De hallenkerk verrast de bezoeker door de indrukwekkende hoogte en een architecturale bijzonderheid: de zijschepen worden als omloop langs het koor geleid. Een bijzonder hoogtepunt is de beklimming van de toren: uit meer dan 50 m hoogte heeft men een prachtig uitzicht op de stad en de Hellweg region.

Kirchplatz | Unna | www.unnakirche.de

Nicolaiviertel in Unna

Tot de mooiste plekjes van de districtstad Unna behoort de Nicolaiwijk, onmiddellijk tussen stadskerk en stadsmuur gelegen. Pittoresk lopen de huizenrijen tussen de vakwerkhuizen, die reeds vele stormen doorstaan hebben. Meerdere kunstenaars hebben zich hier gevestigd en drukken ondertussen hun stempel op de wijk. Vooral tijdens de zomer hangt een bijzondere sfeer in de lucht. Grondig gerestaureerd werd het “Nicolaihuis”, waar vandaag de “Internationale Komponistinnenbibliothek” en een voordrachtruimte zijn ondergebracht. Benoemd is het zoals de gehele wijk naar Philipp Nicolai, die als prediker en schrijver van meerdere kerkliederen naam gemaakt heeft. Ondertussen staat vast, dat hij niet geleefd heeft in het huis dat vandaag te zien is. Het werd pas na zijn dood gebouwd, wat het niet minder interessant maakt.

Nicolaistraße / Güldener Trog | Unna | www.unna.de

Kapuzinerkloster in Werne

Een eiland van rust is het kapucijnenklooster in Werne, dat in 1659 aan de toenmalige zuidrand van de stad werd opgericht. Bezienswaardig is de kloosterkerk, die van 1677-1680 door de monnik Ambrosius von Oelde gebouwd werd, die in 1705 hier stierf. Bekende kunstenaars zorgden voor de rijke binneninrichting van het godshuis. Het vandaag nog steeds als klooster gebruikte gebouw is omgeven door een hoge muur, die ook een grote kloostertuin omvat. Direct aan de muur bevindt zich een “pesthuisje”, dat diende ter isolatie van mensen met besmettelijke ziektes.

Südmauer | Werne

Rathaus und Kirchhof in Werne

Het "oude" stadhuis in Werne werd gebouwd tussen 1512 en 1514. Het behoort naast de naburige St. Christophorus-kerk en het "steenhuis" tot de oudste gebouwen in steen van de Lippestad. De burgers gaven niet zonder reden een representatief karakter aan het gebouw: het stadhuis moest de macht en de welstand van de burgerij weerspiegelen. De gotische galerijen op de benedenverdieping dienden als wachtruimte, maar ook als plaats voor openbare mededelingen. Hier vonden ook schandpaal, raadsweegschaal en wachtlokaal hun plaats. Op de bovenverdieping vergaderde en vergadert nu nog de gemeenteraad. Tijdens de vroege jaren '70 werd het gebouw grondig gerestaureerd. Rond het kerkhof bevinden zich talrijke goed bewaarde vakwerkhuisen uit de 15e en de 16e eeuw. Enkelens dienden vroeger als "opwarmhuisjes": hier konden de eigenaars zich voor of na het bezoek aan de kerk bij hun huurders opwarmen.

[Markt / Kirchplatz | Werne | www.werne.de](#)

St. Christophorus-Kirche in Werne

De Christophorus-kerk behoort tot de Westfaalse oerpastorieën. Wanneer op deze plaats een eerste godshuis werd gebouwd, staat niet vast. Na branden van de kerk in het begin van de 15e eeuw en het daardoor blijkbaar veroorzaakte instorten van de toren werd de kerk opnieuw gebouwd. Het westelijk gedeelte komt uit de tijd rond 1450, de toren uit de tijd rond 1550. Bezienswaardig in het binnenste zijn een dubbele madonna uit de 15e eeuw en een meer dan levensgrote Christophorus, die aan het begin van de 17e eeuw gemaakt werd. Grondig gerestaureerd werd het godshuis tussen 1995-1998.

[Kirchplatz | Werne](#)

Impressum

Kreis Unna - Der Landrat | Presse und Kommunikation
Friedrich-Ebert-Straße 17 | 59425 Unna

© Photos: Birgit Kalle, Kreis Unna, nowofoto, Unna Marketing, Werne Marketing
01/2017